

ТРАКИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ, АГРАРЕН ФАКУЛТЕТ

СТ А Н О В И Щ Е

От: Проф. д-р Светлана Йорданова Георгиева,
Тракийски университет – Аграрен Факултет
Научна специалност- “Генетика”

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност- „Специални отрасли (коне)“ в АФ на ТРУ.

Автор на дисертационния труд: *Надежда Николаева Луканова*

Тема на дисертационния труд:
„Генетични и фенотипни характеристики на рисистите коне в България“

Научен ръководител: проф. д-р Светлана Йорданова Георгиева
Научен консултант: проф. д-р Георги Бързев

Основание за представяне на становището: Участие в състав на научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед №875/07.04.2016 на Ректора на ТРУ.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Животновъдство-непреживни и други животни“ при Аграрен факултет на ТРУ по научна специалност „Специални отрасли (коне)“. Обучението е осъществено в самостоятелна форма през периода 27.05.2013 – 29.05.2015г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд **”Генетични и фенотипни характеристики на рисистите коне в България”** е написан на 152 стандартни машинописни страници, от които 55 литературен обзор, 1 стр. цел и задачи, 4 стр. материал и методи, 73 стр. резултати и обсъждане, 2 стр. приноси и препоръки, 14 стр. литературна справка. Отделните раздели на дисертацията са правилно балансирани и написани в добър научен стил. Литературната справка включва 185 автора, от които 59 на кирилица и 126 на латиница. Дисертацията е онагледена с 26 схеми и 31 таблици.

В литературния обзор е представено развитието на рисистите породи коне в световен мащаб, тяхната екстериорна характеристика и линейна структура, като авторът се базира на информация предимно от чужди изследователи поради факта, че рисистите коне в България са част от световната популация рисисти коне.

Целта е ясно формулирана, поставени са за решаване 6 задачи свързани с проучването на популацията от рисисти коне в България. В проучването са обхванати всички регистрирани племенни животни на територията на страната за периода 1953-2012г

Актуалност: Дисертационният труд, посветен на проучването на популацията от рисисти коне в България, е изключително актуален предвид липсата да систематизирани данни относно генеалогичната структура, екстериорните характеристики на конете, генетичното разнообразие и генетичната структура на популацията от една страна и засиления интерес към тази порода, използвана за атрактивни състезания с двуколки от друга. Трудът осигурява важна информация за съвременното състояние на рисистото коневъдство в България и обогатява познанията за генетичното разнообразие при рисистите коне в световен мащаб.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Резултатите в дисертационния труд са представени в три основни раздела, в които последователно се решават поставените задачи.

В първия раздел е направено задълбоченото проучване на генеалогичната структура на популацията от рисисти коне в България и е установено участието в нея на представители на световно известни линии и фамилии рисисти коне.

Във втория раздел са представени обработени статистически данните за основните екстериорните измерения на рисистите коне в България и в резултат на направения анализ е обобщено, че те се доближават до тези на

Американски, Орловски и Руски рисак. Проследена е динамиката в развитието на популацията и е отчетено влиянието на включените в разплод жребци от породата Американски рисак, както и влиянието на кобилите внос от Русия и Унгария.

Третият раздел е посветен на проучването на генетичната структура на популацията посредством 13 микросателитни локуса. Установено е наличието на общо 84 алела и среден брой алели на локус 6,46. Най-високо полиморфния локус HTG10 е представен от 9 алела. Отчетено е високо ниво на хетерозиготност ($0,6867+0,105$) и генетично разнообразие ($0,7196+0,07$). Средната стойност на коефициента на инбридинг ($F_{is}=0,037$) е показател за ниско ниво на хетерозиготен дефицит в популацията.

Бих отбелязала като важен елемент на дисертационния труд умелото съчетаване на класическите зоотехнически методи с модерни молекулярно-генетични методи за изследване и анализ. Статистическата обработка на резултатите е съобразна с тяхната специфика и е извършена посредством подходящи статистически програми. Програмата POPGENE v.1.31 е използвана за изчисляване на основните параметри, характеризиращи разнообразието на алелите в изследваните микросателитни локуси, а именно: брой алели (ефективен и среден) и техните честоти, очаквана (H_e) и наблюдаваната (H_o) хетерозиготност, както и за определяне на вътрепопулационен коефициент на инбридинг (F_{is}).

Дискусията в дисертационния труд е добре фокусирана към основния проблем, но би могла да бъде още по – аналитична.

Напълно приемам изводите на дисертационния труд, които категорично и точно съответстват на поставените цел и задачи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Оценявам високо приносите представени от дисертанта, като с най-съществена значимост и оригиналност, са теоретичните приноси 1 и 2, поради факта че проведеният микросателитен ДНК анализ при рисистата популация коне в България е първия по рода си.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът е представил 6 публикации във връзка с научния труд, от които 2 самостоятелни и 4 в съавторство. Три от публикациите са на английски език, а 2 са докладвани на научни форуми.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява с достатъчна точност основните елементи на дисертацията и е написан на 61 стр.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

В изводите 2.3 и 2.4 е допусната грешка (вероятно печатна), като вместо термина генетична/о е използван термина генеалогична/о структура/разнообразие .

В извод 2.3 е посочено, че най-високо полиморфния локус е представен от 9 алела, но не е обозначено кой е този локус, а би трябвало.

Препоръчвам на автора в бъдещата си публикационна дейност да бъде по-прецизен в използването на специфичната научна терминология.

8. Заключение:

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря по обем и структура на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на критериите на АФ, ТрУ - Стара Загора за придобиване на ОНС "Доктор". Представената дисертация показва, че докторантът Надежда Николаева Луканова притежава теоретични знания и професионални умения, както и качества и възможности за самостоятелно провеждане на научно проучване.

Поради горе изложеното, убедено давам своята положителна оценка на дисертацията, предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително и да присъдим на Надежда Луканова образователната и научна степен "Доктор" по научната специалност "Специални отрасли (коне)".

17.05.2016
Стара Загора

Подпис: .....

Проф. д-р Светлана Георгиева